

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

27 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2017, declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, de avocatul Alexandru Zmeu și inculpatul

***Țurcan Sergiu XXX**, născut la
XX XXXX XXXX în s. XXXX, mun. XXXXX, locuitor al
mun. XXXXX, str. XXXXX X, ap. XX, cetățean al R.
Moldova, fără antecedente penale.*

	<i>Termenul de examinare</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>21.07.2014 – 27.01.2016,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>01.03.2016 – 14.11.2017,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>18.01.2018 – 27.02.2018.</i>

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Potrivit sentinței Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 27 ianuarie 2016, Țurcan Sergiu a fost achitat de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (1) Cod penal, deoarece ***fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii.***

Instanța de fond a constatat că inculpatul Țurcan Sergiu ***se învinuiește*** că, activând în funcția de ofițer de urmărire penală al SUP a Inspectoratului de Poliție Botanica al Departamentului de Poliție al Inspectoratului General de Poliție al MAI, fiind persoană publică, căreia, într-o instituție de stat, i-au fost acordate

permanent, prin stipularea legii și prin numire, drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, încălcând prevederile art. 22 alin. 1) lit. a), b), d), f), g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158-XVI din 04.07.2008, prin care este obligat să respecte Constituția și legislația în vigoare, drepturile și libertățile cetățenilor, să îndeplinească cu responsabilitate atribuțiile de serviciu, să respecte normele de conduită profesională și regulamentul intern, prevederile art. 18, art. 26 alin. (1), art. 28 a Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, nr. 320 din 27 decembrie 2012, prin care este obligat să respecte atribuțiile poliției și responsabilitatea colaboratorului poliției, pct. 15 lit. i) și j) din Codul de etică și deontologie al polițistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului, nr. 481 din 10.05.2006, prin care este obligat să se opună tuturor formelor de corupție din poliție, să informeze superiorii și celelalte organe competente referitor la toate cazurile de corupție din poliție, la 20 iunie 2014, aproximativ ora 16²⁶, aflându-se în incinta Inspectoratului de Poliție Botanica, mun. Chișinău, situat pe str. Cuza Vodă 9/3, mun. Chișinău, a pretins personal și a primit de la Șadlovski Victor bani în sumă de 300 euro, ce nu i se cuvin, pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale.

În calitate de persoană publică Țurcan Sergiu Ion, acționând contrar activității organelor de poliție care mizează pe respectarea personalității cetățenilor, constituind un garant al apărării demnității, drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime, apărării pe cetățeni indiferent de situația lor socială, patrimonială, de apartenența națională, de rasă, sex și vârstă, de studii și limbă, de atitudinea față de religie, de convingerile politice și de altă natură, prin abuz de serviciu a subminat autoritatea statului, reprezentat prin organele de poliție, cauzând daune în proporții considerabile intereselor publice.

Organul de urmărire penală a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 324 alin. (1) Cod penal, ca corupere pasivă, adică pretinderea, acceptarea și primirea, personal, de către persoană publică, de bunuri și servicii, ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale.

Instanța a reținut că ***învinuirea înaintată inculpatului nu și-a găsit confirmare*** în cadrul cercetării judecătorești.

În speță, inculpatului i se incriminează pretinderea, acceptarea și primirea personală a unei remunerații ilicite sub formă de bunuri și servicii în sumă de 300 euro (fără indicarea echivalentului în valută națională, precum și fără nominalizarea serviciilor), ce nu i se cuvin, în calitate de cerință obligatorie, fără a specifica în ce se exprimă contraechivalentul conduitei pe care acesta, în calitate de persoană publică, s-a angajat să-l aibă și trebuia să-l manifeste, pentru ***a permite instanței să verifice*** atât îndeplinirea cerinței de gratuitate (caracterul gratuit al bunurilor și serviciilor indicate), întrucât sintagma „pentru a îndeplini acțiuni în

exercitarea funcției sale” incriminată, **fiind abstractă, face imposibilă aceasta**, cât și faptul, dacă primul, în cazul pretinderii, primirii sau acceptării nu cu titlu de contraechivalent al conduitei pe care s-a angajat s-o aibă, n-a comis și/sau infracțiunea prevăzută de art. 327 Cod penal, la care partea acuzării, tangențial, fără careva motivație, desfășurare și apreciere, face referire la sfârșitul actului de învinuire și de sesizare a instanței, incriminându-i inculpatului că acesta, „în calitate de persoană publică, acționând contrar activității organelor de poliție, prin abuz de serviciu a subminat autoritatea statului, reprezentat prin organele de poliție, cauzând daune în proporții considerabile intereselor publice”.

Mai mult, fiindu-i incriminat inculpatului un singur capăt de învinuire, **n-a fost concretizată**, nici de către organul de urmărire penală în timpul urmăririi penale, nici de către procuror în instanță, modalitatea, **prin care ultimul a comis această infracțiune**.

Incriminându-i inculpatului comiterea unor fapte abstracte, prin sintagma „pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale”, după cum a fost menționat mai sus, partea acuzării, nu numai că nu s-a referit la prevederile art. 3, 5 a Legii privind statutul ofițerului de urmărire penală, nr. 333-XVI din 10 noiembrie 2006, care prevede atribuțiile și principiile de activitate ale ofițerului de urmărire penală, dar nici la prevederile art. 57 Cod de procedură penală, care, de asemenea, prevede expres atribuțiile acestuia din urmă, ori, **în prezența acestei omisiuni, instanța de judecată este pusă în imposibilitate de a verifica**, dacă „acțiunile indicate” fac parte din sfera atribuțiilor de serviciu ale primului, sau „aceste acțiuni” nu țin nemijlocit de atribuțiile lui de serviciu, dar de calitatea, operativitatea, plenitudinea acțiunilor sale depindea adoptarea hotărârii finale de către o altă persoană publică, **pentru a le da apreciere** sau aceste acțiuni nu țin de atribuțiile lui de serviciu, dar el susținea că este în drept să le îndeplinească în interesul lui Șadlovschi Victor, fără a avea o asemenea posibilitate, situație în care fapta nu poate fi calificată drept corupere pasivă, iar în situația nedepistării remunerației ilicite (banilor în sumă de 300 euro) asupra inculpatului, precum și neatragerii în proces a unei persoane în calitate de parte vătămată, fapta nu poate fi reîncadrată nici în baza art. 190 Cod penal.

Pe lângă faptul că, asupra inculpatului n-au fost depistați banii pretinși, acceptați și primiți în sumă de 300 euro, care în raport cu baza probatorie nominalizată și analizată mai sus este o circumstanță relevantă, nefiind indicată fapta (în speță, acțiunile), precum și nefiind probat scopul urmărit (indiferent de faptul dacă a fost sau nu atins, relevant doar în cazul incriminării respective), se reține că **fapta incriminată nu constituie corupere pasivă**, ori constatările menționate denotă că **inculpatului i-a fost înaintată o învinuire neconcretă**, care echivalează nu numai cu încălcarea gravă a dreptului la apărare, dar și cu neprobarea în modul corespunzător a trei elemente ale infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (1) Cod penal - obiectul, latura obiectivă și latura subiectivă.

Aceste împrejurări denotă că, **de către acuzare, nu au fost probate toate cele patru elemente constitutive** obligatorii ale infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (1) Cod penal, care i se incriminează inculpatului.

Astfel, **învinuirea înaintată inculpatului urmează a fi apreciată drept neconcretă și bazată pe presupuneri.**

Necătând că, potrivit legii, rechizitoriul este actul procedural în care se consemnează dispoziția neechivocă de trimitere în judecată a inculpatului, că, în conformitate cu art. 296 alin. (2) Cod de procedură penală, „rechizitoriul cuprinde informații despre fapta și persoana în privința căreia s-a efectuat urmărirea penală”, fapta imputată inculpatului nu este clară, detaliată și nu se referă la toate împrejurările în care a fost săvârșită, consecințele pe care aceste circumstanțe le au asupra încadrării reținute sau la individualizarea răspunderii penale.

Simpla mențiune privind săvârșirea infracțiunii sau simpla reproducere a unui mijloc de probă, prin care se face o anumită descriere privind o pretinsă faptă penală, care se evidențiază la cea mai superficială analiză a conținutului rechizitorului în privința inculpatului, nu răspunde criteriilor legii privind sesizarea instanței de judecată și, pe cale de consecință, **asemenea fapte n-ar trebui să formeze obiectul judecății.**

Atare exigențe sunt cerute și sub aspectul dreptului la un proces echitabil și dreptului la apărare, de care beneficiază orice persoană, conform art. 6 CEDO și art. 20 și 26 din Constituția RM.

În sensul că dreptul de a fi informat cu privire la natura și cauzele acuzației trebuie privit în lumina dreptului recunoscut acuzatului de a-și pregăti apărarea.

În conformitate cu art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului.

Prin urmare, **inculpatul urmează a fi achitat** pe art. 324 alin. (1) Cod penal, **întrucât fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii.**

3. Procurorul în Procuratura anticorupție, Sergiu Catan, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 324 alin. (1) Cod penal, la 5 ani închisoare, cu amendă în mărime de 5000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 6 ani, cu admiterea acțiunii civile privind recuperarea mijloacelor bănești în sumă de 300 euro în contul statului.

Apelantul a invocat că transmiterea banilor a fost efectuată sub controlul organului de urmărire penală al CNA, în cadrul măsurilor speciale de investigații.

Nu pot fi plauzibile concluziile instanței de fond, din motiv că contravin probelor administrate, în special declarațiilor martorului Șadlovschi V. care în mod detaliat a relatat cum colaboratorul de poliție Țurcan S. în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu a pretins personal și a primit bani, pentru a nu porni o cauză penală în privința lui Șadlovschi V.

Teoria dreptului penal, cât și lucrările științifice de interpretare a normelor dreptului penal, au fost conștientizate incorect de către instanță, deoarece lucrările teoretice sunt elaborate pentru a percepe esența faptelor inculpatului, și nu pentru interpretare cu scop de dezvinovățire.

În rezultatul acțiunilor procesual-penale nu au fost găsiți banii în sumă de 300 euro primiți de către inculpat, existența banilor fiind certificată prin actele procesuale din cauza penală, în special raportul de expertiză efectuat în cadrul urmăririi penale și procesul-verbal privind controlul transiterii banilor, iar tănuirea de către inculpat a urmelor crimei, nu a permis organului de urmărire penală, depistarea banilor transmiși.

Instanța de judecată nu a apreciat argumentele acuzării, precum și prevederile Codului de procedură penală. Potrivit referinței la rechizitoriu, finalizarea acțiunilor de urmărire penală și înmânarea rechizitoriului învinuitului S. Țurcan a avut loc la 21.07.2014, fiind ignorat faptul că termenul urmăririi penale a expirat la 20.07.2014.

Însă, ținând cont de prevederile Codului de procedură penală, în instanță a fost relatat, că la 20.07.2014 era duminică, iar în atare situații art. 231 alin. (5) Cod de procedură penală prevede că, dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează, prin urmare acțiunile petrecute la 21.07.2015 nu pot fi calificate în afara termenului de urmărire penală. Argumentele date au fost ignorate de instanță.

Potrivit textului sentinței, probele inculpatului și forma de a se apăra au determinat aprecierea unilaterală a probelor acuzării, care în coroborare demonstrează comiterea de către inculpat a coruperii pasive, ce a dus la emiterea unei sentințe ilegale, cu caracter contradictoriu.

Infrațiunea săvârșită de inculpat prezintă un pericol social sporit, fiind comisă de persoană publică, acesta a acționat contrar activității organelor de poliție, care mizează pe respectarea personalității cetățenilor, constituind un garant al apărării demnității, drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime apărării pe cetățeni indiferent de situația lor socială, patrimonială, de apartenența națională, de rasă, sex și vârstă, de studii și limbă, de atitudinea față de religie, de convingerile politice și de altă natură, prin abuz de serviciu, subminând astfel autoritatea statului reprezentat prin organele de poliție.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2017, apelul a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Țurcan Sergiu a fost condamnat în baza art. 324 alin. (1) Cod penal la 4 ani închisoare, cu amendă în mărime de 5000 unități convenționale, ce constituie 100.000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și desfășura activități în organele de ocrotire a normelor de drept pe un termen de 5 ani.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoare i-a fost suspendată condiționat, pe un termen de probațiune de 3 ani.

Instanța de apel a constatat că Țurcan Sergiu, activând în funcția de ofițer de urmărire penală al SUP a Inspectoratului de Poliție Botanica al Departamentului de Poliție al Inspectoratului General de Poliție al MAI, fiind persoană publică, căreia,

într-o instituție de stat, i-au fost acordate permanent, prin stipularea legii și prin numire, drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, încălcând prevederile art. 22 alin. (1) lit. a), b), d), f), g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158-XVI din 04.07.2008, prin care este obligat să respecte Constituția și legislația în vigoare, drepturile și libertățile cetățenilor, să îndeplinească cu responsabilitate atribuțiile de serviciu, să respecte normele de conduită profesională și regulamentul intern, prevederile art. 18, art. 26 alin. (1), art. 28 a Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, nr. 320 din 27 decembrie 2012, prin care este obligat să respecte atribuțiile poliției și responsabilitatea colaboratorului poliției, pct. 15 lit. i) și j) din Codul de etică și deontologie al polițistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului, nr. 481 din 10.05.2006, prin care este obligat să se opună tuturor formelor de corupție din poliție, să informeze superiorii și celelalte organe competente referitor la toate cazurile de corupție din poliție, la 20 iunie 2014, aproximativ la ora 16²⁶, aflându-se în incinta Inspectoratului de Poliție Botanica, mun. Chișinău, situat pe str. Cuza Vodă 9/3, mun. Chișinău, a pretins personal și a primit de la cet. Șadlovski Victor bani în sumă de 300 euro, ce nu i se cuvin, pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale.

În calitate de persoană publică Țurcan Sergiu, acționând contrar activității organelor de poliție care mizează pe respectarea personalității cetățenilor, constituind un garant al apărării demnității, drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime, apărării pe cetățeni indiferent de situația lor socială, patrimonială, de apartenența națională, de rasă, sex și vârstă, de studii și limbă, de atitudinea față de religie, de convingerile politice și de altă natură, prin abuz de serviciu a subminat autoritatea statului, reprezentat prin organele de poliție, cauzând daune în proporții considerabile intereselor publice.

Astfel, acțiunile inculpatului urmează a fi încadrate în temeiul art. 324 alin. (1) Cod penal, ca corupere pasivă, adică pretinderea, acceptarea și primirea, personal, de către persoană publică, de bunuri și servicii, ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale.

Instanța de apel a reținut că inculpatul nu a recunoscut vina și a menționat că a primit de la Buzdugan V. o plângere, prin care a solicitat organelor de poliție tragerea la răspundere penală a unor persoane necunoscute, care la 07.05.2014, i-au aplicat o lovitură în regiunea feței și l-au neutralizat, apoi l-au urcat forțat în salonul automobilului, unde au continuat aplicarea loviturilor, în rezultatul cărora a pierdut cunoștința și l-au transportat într-o pădure, unde i-au sustras mijloace bănești, un telefon mobil, o cartelă de memorie și un portmoneu. După, a transmis procesul-verbal de consemnare a plângerii inspectorului de serviciu al unității de gardă a IP Botanica, mun. Chișinău pentru a fi înregistrată în Registrul nr. 1 cu privire la evidența infracțiunilor. În baza acestei plângeri, a concluzionat că au fost săvârșite infracțiunile prevăzute de art. 164 și art. 188 Cod penal. În rezultatul măsurilor speciale de investigație, în incinta IP Botanica, mun. Chișinău au fost aduși Șadlovski V., Iacob A. și Burduja V. Totodată, personal l-a audiat pe

Buzdugan V. în calitate de parte vătămată, care a declarat că cele invocate nu corespund adevărului și a declarat falsuri organului de urmărire penală din considerentul că avea frică de mama lui, că vătămrile corporale i-au fost cauzate de către Iacob A. și Burduja V., toți ei fiind în stare de ebrietate, în timp ce se aflau în ospeție la Șadlovski V. Fiind audiată, și Iacob A., a confirmat că, întrucât inculpatul a vrut s-o violeze, a fost bătut de către ea, Burduja V. și Șadlovski V. În baza deciziei procurorului Guțu A. privind începerea urmăririi penale în privința lui Buzdugan V. pe art. 311 alin. (2) lit. a) Cod penal, ca denunțării calomnioase, cu bună-știință, în scopul de a-l învinui pe cineva de săvârșirea unei infracțiuni, ultimul a fost recunoscut de către el în calitate de bănuit. N-a discutat cu el despre careva mijloace bănești, nici n-a primit de la el bani în sumă de 300 euro.

Acuzarea a invocat în sprijinul învinuirii înaintate inculpatului următoarele probe: declarațiile martorilor Șadlovski Victor și Iacob Alina; procesul-verbal de confruntare din 15.07.2014 între martorul Șadlovski V. și învinuitul Țurcan S.; procesul-verbal privind consemnarea măsurilor speciale de investigație din 21.06.2014 și anume: controlul transiterii banilor; procesul-verbal privind consemnarea măsurilor speciale de investigație din 21.06.2014 și anume: documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice a întrevederii petrecute dintre Șadlovski V. și ofițerul de urmărire penală Țurcan S.; procesul-verbal din 20.06.2014, conform cărui s-a depistat și ridicat de la șeful-adjunct al Secției Urmărire Penală a IP Botanica, Marcel S., a cauzei penale nr. 2014421085; raportul expertizei criminalistice nr. 170 din 20.06.2014.

Astfel, declarațiile inculpatului urmează a fi apreciate critic, deoarece reprezintă o metodă de apărare în scop de a se eschiva de la răspunderea penală pentru faptele comise, și versiunea ultimului nu coroborează cu probele administrate.

Instanța de fond, nu a dat o apreciere corectă declarațiilor martorilor Șadlovski V. și Iacob A.

Or, martorul Șadlovski V., fiind preîntâmpinat de răspundere pentru declarații false, a susținut declarațiile date anterior și a menționat că i-a transmis inculpatului 300 euro.

Apelul acuzării este întemeiat, deoarece au fost prezentate suficiente probe, concludente și utile, care demonstrează pe deplin vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate.

Probele administrate dovedesc vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate, iar personalitatea acestuia este susceptibilă sancționării.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a indicat că instanța de apel nu s-a expus asupra prevederilor art. 7, 61, 75, 76 Cod penal, adică nu a individualizat pedeapsa sub aspectul aplicării art. 90 Cod penal, fiind ignorate prevederile art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, unde este prevăzut că sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată, prevederi ce sunt valabile și pentru instanța de apel.

Motivarea deciziei instanței de apel în partea stabilirii pedepsei, contravine prevederilor art. 394 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, deoarece ea nu cuprinde motivele de aplicare a pedepsei cu suspendare condiționată a executării ei.

Ținând cont de prevederile art. 75 Cod penal, corectarea inculpatului este posibilă numai prin stabilirea pedepsei cu închisoare.

Potrivit art. 106 alin. (1), (2) lit. a) Cod penal, confiscarea specială constă în trecerea, forțată și gratuită, în proprietatea statului a bunurilor indicate la alin. (2).

În cazul în care aceste bunuri nu mai există, nu pot fi găsite sau nu pot fi recuperate, se confiscă contravaloarea acestora. Aliniatul (2) prevede că, sunt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare) utilizate sau destinate pentru săvârșirea unei infracțiuni.

Confiscarea specială de la inculpat a sumei primite este necesară, deoarece se încadrează în prevederile art. 106 alin. (1), (2) lit. a) Cod penal, aceasta urmând a fi trecută în contul statului.

La caz, nu s-a ținut cont de pct. 25 din Hotărârea Plenului CSJ cu privire la aplicarea legislației referitor la răspunderea penală pentru corupere pasivă ori activă, că, conform art. 106 Cod penal, bunurile sau serviciile enumerate în art. 324 Cod penal, ca obiecte ale infracțiunii, urmează a fi confiscate, dacă au fost primite de făptuitor, iar dacă acestea nu se găsesc, se confiscă contravaloarea lor.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală.

5.1. Au declarat recurs ordinar și avocatul Alexandru Zmeu cu inculpatul, în care solicită casarea acestei decizii și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurenții au invocat că instanța de apel, evaluând probele cercetate, n-a acordat deplină eficiență prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, nu a dat o apreciere și motivare, sub aspectul analizei juridico-penale, a faptei incriminate inculpatului.

Potrivit procesului verbal de percheziție, careva mijloace bănești în biroul nr. 18 din IP Botanica și nemijlocit la inculpat n-au fost depistate. Acest fapt denotă că Șadlovski V. nu i-a transmis inculpatului mijloacele bănești în suma de 300 euro, care potrivit acușării constituie obiectul material al infracțiunii incriminate.

Învinuirea înaintată inculpatului poartă un caracter abstract și nefondat.

Acuzarea a formulat învinuirea numai pe declarații false, apreciere nejustă a probelor și presupuneri.

În materialele cauzei lipsesc acte procesuale ce ar confirma transmiterea banilor în sumă de 300 euro de către colaboratorii CNA lui Șadlovski V., precum și înzestrarea lui cu mijloacele tehnice audio/video. Lipsa acestora duce la nulitatea actelor procesuale – procesul-verbal privind consemnarea măsurilor speciale de investigații din 21.06.2014, și anume documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, anexa nr. 1 la procesul-verbal privind consemnarea măsurilor speciale de investigații din 21.06.2014.

Nu s-a stabilit corectitudinea, obiectivitatea și legalitatea ridicării și anexării CD-R-ului menționat de martorul Șadlovschi V.

În titlul anexei la procesul-verbal din 25.06.2014 se face referire la un alt proces-verbal din 20.06.2014, care nu există la materialele cauzei, în consecință procesul-verbal din 25.06.2014 și anexă la procesul-verbal de examinare din 20.06.2014 sunt nule.

Procesul-verbal privind consemnarea măsurilor speciale de investigație (documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice) din 21.06.2014 și corpul delict DVD-R-ul „Barges”, cu nr. 1429, împachetat într-un plic din hârtie, sunt fabricate, ilegal acumulate și urmează a fi anulate.

Mai mult, lui Șadlovschi V. nu i-au fost promise sau propuse careva privilegii deoarece rolul său procesual a fost unul pentru întărirea probatoriului în privința bănuitului Buzdugan V., deținând calitatea procesuală de martor și nicidecum o altă calitate care ar favoriza sau ar formula dubiile, scopul sau legătura causală a infracțiunii de corupere pasivă.

Instanța de apel l-a recunoscut pe inculpat vinovat în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 324 alin. (1) Cod penal doar în baza declarațiilor mincinoase ale martorilor Șadlovschi V. și Iacob A., care nici n-a fost audiată în instanța de judecată.

Nefiind indicate faptele comise, precum și nefiind probat scopul urmărit, fapta incriminată inculpatului este construită în baza declarațiilor false, ori constatările reținute denotă clar că ultimului i-a fost înaintată o învinuire neconcretă, care echivalează nu numai cu încălcarea gravă a dreptului la apărare, dar și cu neprobarea existenței faptei infracțiunii prevăzute de art. 324 Cod penal.

Atare exigențe sunt cerute și sub aspectul dreptului la un proces echitabil și dreptului la apărare, de care beneficiază orice persoană, conform art. 6 CEDO și art. 20 și 26 din Constituția RM.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, autoritățile naționale trebuie să depună o maximă diligentă cu privire la modul în care se face notificarea acuzației către cel interesat, deoarece actul de acuzație are un rol determinant în procedura penală, faptele ce i se reproșează acuzatului precum și calificarea juridică dată acestor fapte, trebuind a fi detaliată.

Curtea consideră că în materie penală, o informare precisă și completă cu privire la faptele care se reproșează acuzatului și a calificării lor juridice reprezintă o condiție esențială a unui proces echitabil și că există o legătură evidentă între dispozițiile art. 6 § 3 lit. a) și cele din art. 6 § 3 lit. b) în sensul că dreptul de a fi informat cu privire la natura și cauzele acuzației trebuie privit în lumina dreptului recunoscut acuzatului de a-și pregăti apărarea.

Din această perspectivă, rechizitoriul în privința inculpatului nu respectă întocmai rigorile enunțate, prin ce s-a afectat grav sesizarea instanței cu obiectul judecății și, implicit, dreptul la apărare al inculpatului, care, din perspectiva celor analizate, în lipsa concretizării învinuirii, până la moment se află în imposibilitate absolută de a-și exercita acest drept.

CtEDO în mai multe rânduri a sancționat unele state pentru că instanțele judecătorești naționale au pronunțat hotărâri nemotivate.

În drept, recursul este fondat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, Instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 385 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat. Potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. În corespundere cu art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Potrivit art. 394 alin. (3) pct. 2), alin. (4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului și motivele pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării. Partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3., 39., 41.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, instanța de fond (*pct. 1., 2. din decizie*):

a) a constatat în descriptivul sentinței diverse motive de achitare, cum ar fi că: *„învinuirea înaintată inculpatului nu și-a găsit confirmare..., fapta incriminată nu constituie corupere pasivă..., de către acuzare, nu au fost probate toate cele patru elemente constitutive..., învinuirea este bazată pe presupuneri..., fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii...”*.

Totodată, în dispozitiv a dispus divergent că inculpatul este achitat de sub învinuirea comiterii infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (1) Cod penal din motiv că: *„fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii”*;

b) statuările că: *„inculpatului i-a fost înaintată o învinuire neconcretă..., fiind abstractă..., fără a permite instanței să verifice..., face imposibilă aceasta..., în prezența acestei omisiuni, instanța de judecată este pusă în imposibilitate de a verifica..., pentru a le da apreciere..., învinuirea înaintată inculpatului urmează a fi apreciată drept neconcretă..., asemenea fapte n-ar trebui să formeze obiectul judecării...”*, denotă că instanța nu a judecat fondul cauzei din cauza unui rechizitoriu neconform legii, dar, totuși, a adoptat o soluție proprie acestui exercițiu procedural, adică una divergentă.

Or, în cazul unei sentințe de achitare, instanța nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv în coroborare cu normele de procedură penală care vizează natura juridică a acestor probe, cât și în raport cu circumstanțele în fapt și în drept invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care a respins probele aduse în sprijinul acuzării.

Mai mult, în temeiul împrejurărilor enunțate supra, instanța urma să analizeze oportunitatea adoptării unei sentințe de încetare a procesului penal, în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - existența altei circumstanțe care exclud sau condiționează tragerea la răspundere penală.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea acesteia contrazicând dispozitivul sentinței adoptate.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. În corespundere cu art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Potrivit art. 26 alin. (4), 328, 94 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, sarcina prezentării probelor învinuirii îi revine procurorului. Părțile, în procesul judecării cauzei, pot renunța la unele probe pe care le-au propus. După punerea în discuție a renunțării la probe, instanța

dispune neexaminarea acestora dacă nu s-a solicitat examinarea lor de către altă parte. În procesul penal nu pot fi admise ca probe și, prin urmare, se exclud din dosar, nu pot fi prezentate în instanța de judecată și nu pot fi puse la baza sentinței sau a altor hotărâri judecătorești datele care au fost obținute prin încălcarea dispozițiilor prezentului cod, la administrarea probelor. Conform art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. În corespundere cu art. 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe. Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Însă, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, rejudecând cauza potrivit regulilor generale, conform descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (*v.2 f.d. 153-174, pct. 4. din decizie*):

a) trecând în revistă mai multe dovezi scrise, însă fără a le indica esența probatorie, nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv în coroborare cu normele de procedură penală care vizează natura juridică a acestor probe, cât și în raport cu circumstanțele în fapt și în drept invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care a respins probele și versiunile apărării, inclusiv cele indicate în respectivul recurs ordinar (*pct. 5.1. din decizie*);

b) și-a fondat soluția de condamnare pe declarațiile martorului Iacob Alina, dar omițând faptul că, conform procesului-verbal al ședinței de judecată, procurorul a renunțat la proba dată și instanța de fond a admis această renunțare printr-o încheiere protocolară, această dovadă nefiind cercetată de către prima instanță (*v.2 f.d. 4, pct. 4. din decizie*).

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârilor adoptate, și că recursurile de pe rol sunt întemeiate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor ordinare, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, de avocatul Alexandru Zmeu și inculpatul Țurcan Sergiu XXX, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2017, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 20 martie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun